

تاریخ نگاری ایران

این مجموعه تاریخ نگاری حکومت های ایرانی را از تشکیل حکومت ماد تا سقوط حکومت پهلوی دربر می گیرد. نکته همه و بارز تاریخ نگاری متن زیر در سلسله مراتب و حوادث همزمان با حکومت های ایرانی، و در دوران مختلف می باشد.

در تاریخ قبل از اسلام به خلفای عباسی و عثمانی همزمان در جهت مقایسه تاریخی اشاره شده است. امید است این مجوعه مورد استفاده دانش پژوهان واقع گردد.

۱- مادها (۷۰۸ ق.م - ۵۵۰ ق.م) ۱۵۸ سال حکومت مرکز حکومت همدان (هگمتانه)

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه لقب پادشاه	حوادث مهم زمان پادشاه آشور - بابل
۱	۷۰۸ قبل از میلاد ۶۵۵ قبل از میلاد	پادشاه دیاکو (دیو کس)	تشکیل اولین سلسله ایرانی
۲	۶۵۵ ق.م - ۶۳۳ ق.م	فره ور تیش (خشریتی)	جنگ با آشوریه و شکست مادها
۳	۶۳۳ ق.م - ۵۸۵ ق.م	هوخ شتره (کیا کسار)	حمله سکاها ، جنگ با آشوریه و فتح نینوا در زمان ساراگوس پادشاه آشور
۴	۵۸۵ ق.م - ۵۵۰ ق.م	آزیدهاگ (ایختوویگو)	قدرت یافتن کوروش و سقوط مادها

۲- سلسله هخامنشیان (۵۵۰ ق.م - ۳۳۰ ق.م) ۲۲۰ سال ، پاسارگارد ، تخت جمشید

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه لقب پادشاه	حوادث مهم زمان پادشاه آشور - بابل
۱	۵۵۰ ق.م - ۵۲۹ ق.م	کوروش (سیروس)	فتح بابل ، لیدی ، درزمان نبوتید و کروزوس
۲	۵۲۹ ق.م - ۵۲۲ ق.م	کمبوجیه (کامبیز)	فتح مصر در زمان آمایس آخرین فرعون مصر
۳	۵۲۲ ق.م - ۵۲۱ ق.م	بردپای دروغین (گنومات)	مرگ کمبوجیه در سرزمین شام
۴	۵۲۱ ق.م - ۴۸۶ ق.م	داریوش (آنتریوش)	سرکویی شورشها نبرد ماراتن
۵	۴۸۶ ق.م - ۴۶۶ ق.م	خشایار شاه (کرسس)	جنگهای ایران و یونان ، تیمستو کلس
۶	۴۶۶ ق.م - ۴۲۴ ق.م	اردشیر اول (دراز دست)	عصر طلایی تاریخ یونان و حکومت پریکس
۷	۴۲۴ ق.م - ۴۰۴ ق.م	خشایار شاه دوم	---
۸	۴۰۴ ق.م - ۳۵۹ ق.م	داریوش دوم (هوکا)	جنگهای پلوپونز در یونان
۹	۳۵۹ ق.م - ۳۳۸ ق.م	اردشیر دوم (منه من)	جنگ کوناکسا، دخالتهای پریزاد مادر اردشیر در حکومت هخامنشی
۱۰	۳۳۸ ق.م - ۳۳۶ ق.م	اردشیر سوم (وهوک)	پادشاهی فیلیپ در مقدونیه
۱۱	۳۳۶ ق.م - ۳۳۰ ق.م	ارشک (آرسس)	---
		داریوش سوم	قدرت یافتن اسکندرمقدونی و حمله

۳- حکومت اسکندر در سلوکیان (۳۳۰ق.م - ۲۵۰ق.م) صد دروازه سلوکیه

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه لقب پادشاه	حوادث مهم زمان پادشاههمزمان
۱	م.ق.۳۳۰ - م.ق.۳۳۳	اسکندر (الکساندر)	مرگ داریوش سوم و تصرف ایران بوسیله یونانیان
۲	م.ق.۳۳۳ - م.ق.۳۱۳	سرداران اسکندر	شکل گیری حکومتهایی در یونان ، مصر و ایران
۳	م.ق.۳۱۳ - م.ق.۲۸۱	حکومت سلوکوس (نیکاتور)	آغاز حکومت سلوکیان در ایران
۴	م.ق.۲۸۱ - م.ق.۲۶۱	آنتیوخوس اول (سوتر)	شکل گیری حکومت بطالسه در مصر
۵	م.ق.۲۶۱ - م.ق.۲۴۶	آنتیوخوس دوم (تنوس)	آغاز حکومت پارتیان و خروج سلوکیان
۶	م.ق.۲۴۶ - م.ق.۲۲۶	سلوکوس دوم	حکومت سلوکیان در سوریه
۷	م.ق.۲۲۶ - ۲۲۳ روز	سلوکوس سوم (سوتر)	قدرت گرفتن مهرداد دوم اشکانی
۸	م.ق.۲۲۳ - م.ق.۱۸۷	آنتیوخوس سوم	ضعف حکومت سلوکیان و جانشینی رومیان

۴- پارتیان (سلسله اشکانی) (۲۵۰ق.م - ۲۵۵ م) صد دروازه - سلوکیه

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه لقب پادشاه	حوادث مهم زمان پادشاههمزمان
۱	م.ق.۲۵۰ - م.ق.۲۴۷	ارشک (اپی فانس)	موسس سلسله اشکانی
۲	م.ق.۲۴۷ - م.ق.۲۱۴	تیرداد اول	انتخاب صد دروازه به عنوان پایتخت
۳	م.ق.۲۱۴ - م.ق.۱۹۶	اردوان اول	نبرد با سلوکیان و دولت باختر
۴	م.ق.۱۹۶ - م.ق.۱۸۱	اشک چهارم (فری یاپت)	---
۵	م.ق.۱۸۱ - م.ق.۱۷۴	فرهاد اول	---
۶	م.ق.۱۷۴ - م.ق.۱۳۶	مهرداد اول	دوران عظمت پارتها
۷	م.ق.۱۳۶ - م.ق.۱۲۷	فرهاد دوم	مرگ فرهاد بوسیله سکاها
۸	م.ق.۱۲۷ - م.ق.۱۲۴	اردوان دوم	---
۹	م.ق.۱۲۴ - م.ق.۷۶	مهرداد دوم	شکل گیری دولت روم
۱۰	م.ق.۷۶ - م.ق.۶۷	اشک دهم (سنتروک)	قدرت یافتن ارمنستان
۱۱	م.ق.۶۷ - م.ق.۶۰	فرهاد سوم	حکومت (پمپه) سردار رومی
۱۲	م.ق.۶۰ - م.ق.۵۵	مهرداد سوم	---
۱۳	م.ق.۵۵ - م.ق.۳۷	اشک سیزدهم (ارد)	حمله کراسوس و شکست او از سورنا سر تاسر دار ایرانی
۱۴	م.ق.۳۷ - م.ق.۲	فرهاد چهارم (فغور)	قتل عام شاهزاده گان اشکانی (امپراطوری آنتونیوس)
۱۵	م.ق.۲ - م.ق.۴	فرهاد پنجم	تولد حضرت عیسی مسیح
۱۶	م.ق.۴ - م.ق.۸	ارد دوم	---
۱۷	م.ق.۸ - م.ق.۱۷	اشک هفدهم (ونن)	حمایت روم از حکومت (ونن) پادشاه اشکانی
۱۸	م.ق.۱۷ - م.ق.۴۰	اشک هجدهم (اردوان)	(امپراطوری تیریوس) در روم
۱۹	م.ق.۴۰ - م.ق.۴۶	اشک نوزدهم (اردوان سوم)	---

---	اشک بیستم (ودرز)	م ۵۱	م ۴۶	۲۰
--	اشک بیست و یکم	م ۵۴	م ۵۲	۲۱
(پادشاهی نرون) در روم	بلاش اول	م ۹۳	م ۵۴	۲۲
امپراطوری تراژان در روم	اشک بیست و سوم پاکر دوم	م ۱۱۰	م ۹۳	۲۳
لشکر کشی تراژان رومی به سوی ایران	اشک بیست و چهارم خسرو	م ۱۳۰	م ۱۱۰	۲۴
امپراطوری آدریان در روم	بلاش دوم	م ۱۴۶	م ۱۳۰	۲۵
امپراطوری مارکوس اورلیوس	اشک بیست و هشتم بلاش سوم	م ۱۹۱	م ۱۴۹	۲۶
---	اشک بیست و نهم بلاش چهارم	م ۲۰۸	م ۱۹۱	۲۷
پادشاهی کارلا کالا در روم	اشک بیست و هشتم بلاش پنجم	م ۲۱۵	م ۲۰۸	۲۸
قدرت گرفتن اردشیر بابکان	اردوان پنجم	م ۲۲۵	م ۲۱۵	۲۹

۵- ساسانیان (۲۲۶م - ۶۵۲م) (فیروزه آباد ، بیشاپور ، تیسفون)

پادشاه همزمان	حادث مهم زمان	پادشاه	لقب پادشاه	تاریخ حکومت	ردیف
موسس سلسله ساسانی		اردشیر بابکان		م ۲۲۶	۱
شکست بالریانوس امپراطور روم قیام مانی		شاهیپور اول (نبرده)		م ۲۴۱	۲
بنای شهر اهواز در زمان هرمز اول		هرمز اول		م ۲۷۴	۳
کشته شدن مانی ، امپراطوری (اورلین) در روم		بهرام اول		م ۲۷۴	۴
امپراطوری (کاروس) در روم قدرت یافتن کریتر روحانی معروف زرتشتی		بهرام دوم		م ۲۹۳	۵
---		بهرام سوم (سکانشاه)		م ۲۹۳	۶
امپراطوری دوم (دیوکل سنین)		نرسی (نارسیس)		م ۳۰۲	۷
---		هرمز دوم		م ۳۰۹	۸
---		آذر نرسی		م ۳۱۰	۹
طولانی ترین حکومت پادشاهی در ایران		شاهیپور دوم ذو الاکتاف		م ۳۱۰	۱۰
---		اردشیر دوم		م ۳۷۹	۱۱
امپراطوری (تئودوزیوس) در روم		شاهیپور سوم		م ۳۸۲	۱۲
رسمی شدن مسیحیت در روم بوسیله کنستانتین		بهرام چهارم		م ۳۹۹	۱۳
شکل گیری دولت بیزانس و امپراطوری آر کادیوس		یزد گرد اول گرودیهر		م ۳۹۹	۱۴
حکومت تئودوس در روم شرقی		بهرام پنجم بهرام گور		م ۴۲۱	۱۵
حکومت تئودوسیوس در روم شرقی		یزد گرد دوم		م ۴۳۹	۱۶
		هرمزد سوم		م ۴۵۹	۱۷
جنگ باهیاطله در شرق ایران		فیروز		م ۴۵۹	۱۸
شکست سامانیان ازهیاطله		بلاش ولخش		م ۴۸۸	۱۹
قیام مزدک ۴۹۸ م		قباد اول کواذ		م ۴۸۸	۲۰
تولد حضرت محمد (ص)		خسرو انوشیروان		م ۵۲۱	۲۱

اقتدار سامانیان				
طغیان بهرام چوبین سردار ساسانیان	هرمزد چهارم	م۵۹۰	م۵۷۹	۲۲
بعثت پیامبر و آغاز تاریخ هجری	خسرو پرویز	م۶۲۸	م۵۹۰	۲۳
امپراطوری هراکلیوس در روم شرقی	شیرویه قباد دوم	م۶۲۸		۲۴
ضعف حکومت ساسانیان	اردشیر سوم	م۶۲۹		۲۵
	شهر راز	م۶۲۹		۲۶
برابر با ۸ تا ۳۱ هجرت شکست و سقوط ساسانیان از اعراب	یزد گرد سوم	م۶۵۲	م۶۲۹	۲۷

تاریخ نگاری مختصر ایران بعد از اسلام بر اساس تاریخ هجری قمری)

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم پادشاه همزمان
۱	۲۱ هـ - ۳۵ هـ	خلافت عثمان و اسلام آوردن ایرانیان	تصرف نواحی مختلف ایران بوسیله سرداران عرب
۲	۲۵ هـ - ۴۰ هـ	حکومت حضرت علی (ع) در عراق	تغییر مرکز خلافت از مدینه به کوفه

خلفای بنی امیه (۴۱ هـ - ۱۳۲ هـ) دمشق

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم
۱	۴۱ هـ - ۶۱ هـ	معاویه اول	شهادت امام حسن (ع)
۲	۶۱ هـ - ۶۴ هـ	یزید اول	شهادت امام حسین (ع)
۳	۶۴ هـ جری	معاویه دوم	پایان حکومت سفیانیان شاخه اول بنی امیه
۴	۶۴ هـ - ۶۵ هـ	مروان اول (حکم)	قیام توابعین
۵	۶۵ هـ - ۸۷ هـ	عبدالملک بن مروان	امارت حجاج در ایران و عراق
۶	۸۷ هـ - ۹۷ هـ	ولید اول	فتح شمال آفریقا و اندلس
۷	۹۷ هـ - ۹۹ هـ	سلیمان	فتح ماورالنهر بوسیله مسلمانان
۸	۹۹ هـ - ۱۰۲ هـ	عمر بن عبدالعزیز	اصلاحات عمر بن عبدالعزیز
۹	۱۰۲ هـ - ۱۰۶ هـ	یزید دوم	---
۱۰	۱۰۶ هـ - ۱۲۶ هـ	هشام	شهادت امام سجاد و امام محمد باقر (ع)
۱۱	۱۲۶ هـ - ۱۲۷ هـ	ولید دوم	---
۱۲	۱۲۷ هـ - ۱۲۸ هـ	یزید سوم	---
۱۳	۱۲۸ هـ	ابراهیم	---
۱۴	۱۲۸ هـ - ۱۳۲ هـ	مروان دوم (حمار)	قیام ابومسلم خراسانی

خلفای بنی عباس (۱۳۲ هـ - ۶۵۶ هـ) بغداد

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم
۱	۱۳۲ هـ - ۱۳۷ هـ	خلافت سفاح	شکل گیری حکومت عباسیان
۲	۱۳۷ هـ - ۱۵۹ هـ	خلافت منصور	قتل ابومسلم خراسانی، قیام راوندیه و
۳	۱۵۹ هـ - ۱۶۹ هـ	خلافت مهدی	شهادت امام جعفر صادق (ع)

---	خلافت هادی	۱۷۰هـ	۱۶۹هـ	۴
شهادت امام موسی کاظم	خلافت هارون الرشید	۱۹۵هـ	۱۷۰هـ	۵
اختلاف بین مامون و امین بر سر حکومت	خلافت امین	۱۹۸هـ	۱۹۵هـ	۶
آغاز حکومت مستقل طاهری سال ۲۰۵هـ شهادت امام رضا (ع)	خلافت مامون	۲۲۸هـ	۱۹۸هـ	۷

* از خلافت مأمون تاریخ خلفای عباسی از ایران جدا می گردد . در ایران حکومت‌های پادشاهی مستقل شکل می گیرد .

۶- طاهریان (۲۰۵هـ - ۲۵۹هـ) نیشابور

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم- خلیفه ی همزمان
۱	۲۰۵هـ - ۲۰۷هـ	طاهر ذوالیمینین	خلافت مأمون مؤسس اولین سلسله ایرانی بعد از اسلام
۲	۲۰۷هـ - ۲۱۳هـ	طلحه بن طاهر	خلافت مأمون
۳	۲۱۳هـ - ۲۳۰هـ	عبدالله طاهر	خلافت مأمون ، معتصم ، شهادت امام جواد (ع)
۴	۲۳۰هـ - ۲۴۸هـ	طاهر بن عبدالله	معتصم ، واثق ، متوکل ، منتصر
۵	۲۴۸هـ - ۲۵۹هـ	محمد بن طاهر	مستعین ، معتز ، ضعف طاهریان و روی کار آمدن یعقوب لیث صفار

۷- صفاریان (۲۴۷هـ - ۲۹۳هـ) ذرنج سیستان

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم- خلفای عباسی همزمان
۱	۲۴۷هـ - ۲۶۵هـ	یعقوب بن لیث صفار	معتدی معتمد شهادت امام هادی
۲	۲۶۵هـ - ۲۸۷هـ	عمر و لیث	معتدی شهادت امام حسن عسکری (ع) معتضد
۳	۲۸۷هـ - ۲۹۶هـ	طاهر بن محمد	مکتفی
۴	۲۹۶هـ - ۲۹۸هـ	لیث بن محمد	مکتفی
۵	۲۹۸هـ	محمد بن علی بن لیث	مکتفی
۶	۲۹۸هـ - ۳۱۱هـ	احمد بن محمد بن خلف	مقتدر
۷	۳۱۱هـ - ۳۵۲هـ	ضعف در حکومت صفاریان	قاهر ، راضی ، مستکفی ، مطیع
۸	۳۵۲هـ - ۳۹۳هـ	خلف بن احمد	مطیع ، قادر ، طالع

۸- علویان طبرستان (۲۵۰هـ - ۳۱۶هـ)

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم- خلفای عباسی همزمان
۱	۲۵۰هـ - ۲۸۰هـ	حسن بن زید علوی	معتدی عباسی تشکیل اولین دولت شیعی مذهب
۲	۲۸۰هـ - ۲۸۷هـ	محمد بن زید	معتضد
۳	۲۸۷هـ - ۳۰۱هـ	حسن بن علی (اطروش)	مکتفی
۴	۳۰۱هـ - ۳۱۶هـ	حسن بنقاسم	مقتدر

۹- سامانیان (۳۱۱هـ - ۳۸۹هـ) بخارا

ردیف	تاریخ حکومت	حاکم خلیفه	حوادث مهم- خلفای عباسی همزمان
۱	۳۱۱هـ - ۳۷۵هـ	نصر بن احمد	معتدی

۲	۲۷۵ هـ	۲۹۵ هـ	امیر اسماعیل عادل	معتمد ، معتضد ، مکتفی
۳	۲۹۵ هـ	۳۰۱ هـ	احمد دوم	مقتدر
۴	۳۰۱ هـ	۳۳۰ هـ	نصر بن احمد	مقتدر ، قاهر ، عصر طلایی سامانیان
۵	۳۳۱ هـ	۳۴۳ هـ	نوح بن نصر	متقی ، مستکفی ، مطیع
۶	۳۴۳ هـ	۳۵۰ هـ	عبدالملک اول	مطیع
۷	۳۵۰ هـ	۳۶۶ هـ	منصور اول	مطیع ، طانع
۸	۳۶۶ هـ	۳۸۷ هـ	نوح دوم	طائع ، قادر
۹	۳۸۷ هـ	۳۸۹ هـ	منصور دوم	قادر
۱۰	۳۸۹ هـ	چند ماه	عبدالملک دوم	قادر

۱۰ - آل زیار (۳۱۶ هـ - ۴۳۵ هـ) اصفهان ، گرگان

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم خلفای همزمان
۱	۳۱۶ هـ - ۳۲۳ هـ	مرداویج	خلافت مقتدر، قاهر
۲	۳۲۳ هـ - ۳۵۶ هـ	وشمگیر	متقی، مستکفی، مطیع
۳	۳۵۶ هـ - ۳۶۶ هـ	بهستون	مطیع، طائع
۴	۳۶۶ هـ - ۴۰۳ هـ	قابوس بن وشمگیر	قادر، طائع
۵	۴۰۳ هـ - ۴۲۳ هـ	منوچهر	قادر
۶	۴۲۳ هـ - ۴۳۵ هـ	انوشیروان	قائم

۱۱ - آل بویه (۳۲۳ هـ - ۴۴۷ هـ)

ردیف	امرای فارس	امرای ری و اصفهان	امرای عراق و خوزستان
۱	علی بن بویه ۳۲۳ هـ - ۳۲۸ هـ	حسن بن بویه ۳۲۳ هـ - ۳۶۶ هـ	احمد بن بویه ۳۲۳ هـ - ۳۵۶ هـ
۲	عضالدوله ۳۳۸ هـ - ۳۷۲ هـ فناخسرو	موبالدوله ۳۶۶ هـ - ۳۷۳ هـ	عزالدوله ۳۵۶ هـ - ۳۷۹ هـ
۳	شرف الدوله ۳۷۲ هـ - ۳۷۹ هـ	فخر الدوله ۳۷۳ هـ - ۳۸۷ هـ	بهاء الدوله ۳۷۹ هـ - ۴۰۳ هـ
۴	صمصام الدوله ۳۷۹ هـ - ۳۸۸ هـ	مجدالدوله ۳۸۷ هـ - ۴۲۰ هـ	قوم الدوله ۴۰۳ هـ - ۴۱۹ هـ
۵	سلطان الدوله ۳۸۸ هـ - ۴۱۵ هـ	شمس الدوله ۳۸۷ هـ - ۴۱۲ هـ	شرف الدوله ۴۱۹ هـ - ۴۲۶ هـ
۶	عماد الدوله مرزبان ۴۱۵ هـ - ۴۴۰ هـ	سماء الدوله ۴۱۲ هـ - ۴۱۶ هـ	جلال الدوله ۴۲۶ هـ - ۴۴۰ هـ
۷	ملک الرحیم ۴۴۰ هـ - ۴۷۷ هـ	—	فولاد ستون ۴۴۰ هـ - ۴۴۷ هـ

۱۲ - غزنویان (۳۵۱ هـ - ۵۸۲ هـ) غزنین

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۲۵۱ هجری	آلپتکین	خلافت مطیع
۲	۲۵۲ هـ - ۲۵۵ هـ	اسحاق	مطیع
۳	۲۵۵ هـ - ۳۶۱ هـ	بلکاتکین	مطیع
۴	۳۶۱ هـ - ۳۶۶ هـ	پیری تکین	طائع
۵	۳۶۶ هـ - ۳۸۷ هـ	سبکتکین	قادر
۶	۳۸۷ هـ - ۴۲۱ هـ	سلطان محمود غزنوی	قادر
۷	۴۲۱ هجری	سلطان محمود غزنوی	قائم

۸	421هـ	۴۲۲هـ	سلطان محمود غزنوی	قائم
از سال ۴۲۲هـ حکومت غزنویان در غزنین محدود شد.				

۱۳- سلجوقیان (۴۲۹هـ - ۵۵۲هـ) اصفهان، ری، بخارا

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۴۲۹هـ - ۴۵۵هـ	طغرل	قائم - وزارت عمیدالملک کندی
۲	۴۵۵هـ - ۴۶۵هـ	آلب ارسلان	قائم - نبرد ملازگرد و شکست روم شرقی
۳	۴۶۵هـ - ۴۸۵هـ	ملک شاه	مقتدی - وزارت خواجه نظام الملک
۴	۴۸۵هـ - ۴۹۸هـ	برکیارق	مستظهر
۵	۴۹۸هـ - ۵۱۱هـ	ملکشاه ثانی	مستظهر
۶	۵۱۱هـ - ۵۵۲هـ	سلطان سنجر	مسترشد، مقتفی، راشد
ضعف سلجوقیان و تشکیل حکومت های محلی			

۱۴- خوارزمشاهیان (۴۹۰هـ - ۶۲۸هـ) گرگانج

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۴۹۰هـ - ۵۲۲هـ	قطب الدین محمد	مستظهر، مسترشد
۲	۵۲۲هـ - ۵۵۱هـ	اتسز (خوارزمشاهی)	مسترشد، مقتضی، راشد
۳	۵۵۱هـ - ۵۶۷هـ	ایل ارسلان	مستنجد
۴	۵۶۷هـ - ۵۶۸هـ	سلطانشاه محمود	مستضی
۵	۵۶۸هـ - ۵۹۶هـ	تکش	مستضی، ناصر
۶	۵۹۶هـ - ۶۱۷هـ	سلطان محمد	ناصر، ظاهر
۷	۶۱۷هـ - ۶۲۸هـ	سلطان جلال الدین	ظاهر، مستنصر

مغولان (۶۱۶هـ - ۶۵۴هـ)

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۶۱۱هـ - ۶۲۱هـ	چنگیز خان	ظاهر، حمله مغولان به ایران
۲	۶۱۹هـ - ۶۳۹هـ	اوگتای قاآن	مستنصر
۳	۶۳۹هـ - ۶۴۸هـ	گیرک خان	مستنصر، مستعصم
۴	۶۴۸هـ - ۶۵۴هـ	منگو قاآن	مستعصم

۱۵- ایلخانان مغول (۶۵۴هـ - ۷۵۶هـ) مراغه، تبریز، سلطانیه

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۶۵۴هـ - ۶۶۳هـ	هولاکوخان	فتح بغداد و پایان خلافت عباسیان ۶۵۶هـ
۲	۶۶۳هـ - ۶۸۰هـ	آبا قاخان	
۳	۶۸۰هـ - ۶۸۲هـ	احمد تکودار	اسلام آوردن ایلخان مغول
۴	۶۸۲هـ - ۶۹۰هـ	ارغون	
۵	۶۹۰هـ - ۶۹۴هـ	گیخاتو	
۶	۶۹۴هـ - ۷۰۳هـ	بایدو	
۷	۶۹۴هـ - ۷۰۳هـ	غازان خان	تأسیس دولت عثمانی در آسیای صغیر
۸	۷۰۳هـ - ۷۱۶هـ	سلطان محمد خدابنده	عثمان اول
۹	۷۱۶هـ - ۷۳۶هـ	ابوسعید	ضعف حکومت ایلخانان مغول
۱۰	۷۳۶هـ - ۷۳۶هـ	آریا خان	اورخان
۱۱	۷۳۶هـ - ۷۳۶هـ	موسی	مراد اول
۱۲	۷۳۷هـ - ۷۵۶هـ	حکام وامرای دست نشانده	مراد اول
دوران فترت و تشکیل آل کرت، مظفر، جلایر، سربداران و			

چوپانیان و حمله تیمور	حکومت‌های محلی	۸۰۷هـ	۷۵۶هـ	۱۲
-----------------------	----------------	-------	-------	----

۱۶ - تیمور و جانشینان او (۸۰۷هـ - ۹۱۱هـ) سمرقند و هرات

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۷۷۱هـ - ۸۰۷هـ	تیمور گوگان	با یزید اول
۲	۸۰۷هـ - ۸۰۸هـ	خلیل سلطان	محمد اول
۳	۸۰۸هـ - ۸۵۰هـ	شاهرخ	محمد اول - مراد دوم
۴	۸۵۰هـ - ۸۵۲هـ	الغ بیک	مراد دوم
۵	۸۵۲هـ - ۸۵۴هـ	میرزا عبدالطیف	مراد دوم
۶	۸۵۴هـ - ۸۵۵هـ	میرزا عبدا..	محمد دوم (فاتح)
۷	۸۵۵هـ - ۸۷۳هـ	ابوسعید	فتح قسطنطنیه و پایان قرون وسطی آغاز عصر جدید (با یزید)
۸	۸۷۴هـ - ۹۱۱هـ	سلطان حسین بایقرا	کشف قاره آمریکا

حکومت محلی قراقویونلوها - آق قویونلوها

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۷۸۰هـ - ۸۷۳هـ	قرامحمد - قرا یوسف - جهانشاه	اسکندر ، حسینعلی میرزا
۲	۷۸۰هـ - ۹۰۸هـ	قراعثمان - اوزاون حسن - مراد	الوند ، رستم

۱۷ - صفویان (۹۰۷هـ - ۱۱۴۸هـ ق) تبریز ، قزوین ، اصفهان

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان عثمانی
۱	۹۰۷هـ - ۹۲۰هـ	شاه اسماعیل صفوی	تشکیل دولت شیعی مذهب صفوی - سلطان سلیم و با یزید دوم
۲	۹۲۰هـ - ۹۸۴هـ	شاه تهماسب اول	دوران ثبات حکومت صفویان سلیمان قانونی
۳	۹۸۴هـ - ۹۸۵هـ	شاه اسماعیل دوم	سرکشی قزلباش ها سلطان مراد سوم
۴	۹۸۵هـ - ۹۹۶هـ	شاه محمد خدابنده	سلطان مراد سوم
۵	۹۹۶هـ - ۱۰۳۸هـ	شاه عباس اول	انتقال پایتخت به اصفهان و اوج حکومت صفویان حکومت مراد سوم ، محمد سوم ، احمد اول
۶	۱۰۳۸هـ - ۱۰۵۲هـ	شاه صفی	حکومت مصطفی اول ، عثمان دوم ، مراد چهارم
۷	۱۰۵۲هـ - ۱۰۷۷هـ	شاه عباس دوم	ابراهیم اول، محمد چهارم ، سلیمان دوم
۸	۱۰۷۷هـ - ۱۱۰۵هـ	شاه سلیمان	احمد دوم ، مصطفی دوم، احمد سوم
۹	۱۱۰۵هـ - ۱۱۲۵هـ	سلطان حسین	حمله محمود افغان به اصفهان و آغاز سقوط صفویان احمد سوم
۱۰	۱۱۲۵هـ - ۱۱۴۵هـ	تهماسب دوم	محمود اول
۱۱	۱۱۲۵هـ - ۱۱۴۸هـ	شاه عباس سوم	پادشاهی پطر کبیر در روسیه محمود اول

۱۸ - افشاریه (۱۱۴۸هـ - ۱۲۱۰هـ) مشهد

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان امپراطوری عثمانی
۱	۱۱۴۸هـ - ۱۱۶۰هـ	نادر شاه افشار	فتح نواحی مختلف ایران توسط نادر فاتح آسیا محمود اول
۲	۱۱۶۰هـ - ۱۱۶۱هـ	عادل شاه	عثمان سوم
۳	۱۱۶۱هـ - چند ماه	ابراهیم شاه	عثمان سوم

حکومت در شهر مشهد ، مصطفی سوم ، عبدالحمید اول	شاهرخ	۱۱۶۱هـ - ۱۲۱۰هـ	۴
--	-------	-----------------	---

۱۹ - زندیه (۱۱۷۳هـ - ۱۱۹۳هـ) شیراز

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم امپراطوری عثمانی
۱	۱۱۷۳هـ - ۱۱۹۳هـ	کریم خان	پادشاهی کریم خان زند در شیراز ، مصطفی سوم عبدالحمید اول
۲	۱۱۹۳هـ	ابوالفتح خان	انقلاب کبیر فرانسسه عبدالحمید اول
۳	۱۱۹۳هـ	محمد علی خان	عبدالحمید اول
۴	۱۱۹۳هـ - ۱۱۹۶هـ	صادق خان	مصطفی سوم
۵	۱۱۹۶هـ - ۱۱۹۹هـ	علیمردان خان	مصطفی سوم
۶	۱۱۹۹هـ - ۱۲۰۳هـ	جعفر خان	سلیم سوم
۷	۱۲۰۳هـ - ۱۲۰۹هـ	لطفعلی خان	قدرت یافتن آقا محمد خان قاجار ، سلیم سوم

۲۰ - قاجاریه (۱۲۱۰هـ - ۱۳۴۴هـ . ق برابر با ۱۳۰۴ هـ . ش) تهران

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	تزار روسیه	حوادث مهم امپراطور همزمان
۱	۱۲۱۰هـ - ۱۲۱۲هـ	آقا محمد خان	کاترین دوم	تأسیس سلسله قاجاریه ، سلیم سوم
۲	۱۲۱۲هـ - ۱۲۵۰هـ	فتحعلی شاه	الکساندر اول	تحمیل عهدنامه های گلستان و ترکمنچای به ایران سلیم سوم ، مصطفی سوم ، محمود دوم
۳	۱۲۵۰هـ - ۱۲۶۴هـ	محمد شاه	نیکلای اول	صدارت قائم مقام فراهانی عبدالمجید اول
۴	۱۲۶۴هـ - ۱۳۱۳هـ	ناصر الدینشاه	الکساندر دوم	صدارت امیر کبیر عبدالعزیز ، عبدالحمید دوم
۵	۱۳۱۳هـ - ۱۳۲۴هـ	مظفر الدینشاه	الکساندر سوم	قیام مشروطیت محمود پنجم ، عبدالحمید دوم
۶	۱۳۲۴هـ - ۱۳۲۷هـ	محمد علی شاه	نیکلای دوم	دوران استبداد صغیر محمود پنجم (رشاد)
۷	۱۳۲۷هـ - ۱۳۴۴هـ	احمد شاه	نیکلای دوم	شروع جنگ جهانی اول و انقلاب روسیه محمود پنجم محمود ششم

۲۱ - حکومت پهلوی (۱۳۰۴هـ . ش - ۱۳۵۷هـ . ش) تهران (۱۳۴۴هـ . ق - ۱۳۹۷هـ . ق)

ردیف	تاریخ حکومت	پادشاه	حوادث مهم و خلفای همزمان
۱	۱۳۰۴هـ . ش - ۱۳۲۰هـ . ش	رضا خان	جنگ جهانی دوم
۲	۱۳۲۰هـ . ش - ۱۳۵۷هـ . ش	محمد رضا پهلوی	قیام ۱۵ خرداد و پیروزی انقلاب اسلامی

آدرس لینک صفحه : www.amouzeselmi.ir/joghrafi/3/03/joghrafi-3-3.htm

اجرا و پشتیبانی توسط مؤسسه فناوری اطلاعات کاشف